



**Perusopetuksen aamu- ja
iltapäivätoiminnan sekä koulun
kerhotoiminnan laatukriteerit**

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta

Kuvaus

Hyvin järjestetty aamu- ja iltapäivätoiminta tukee koulun perustehtävää ja luo lapselle eheän ja tasa-painoisen päivän. Toimintaa toteutetaan perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden 2011 mukaan. Koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteiset linjaukset tukevat ja vahvistavat lasten hyvinvointia ja sosiaalista kehitystä. Toiminta tukee lapsen koulunkäyntiä, oppimista ja sosiaalisia taitoja sekä ehkäisee syrjäytymistä. Aamu- ja iltapäivätoiminta voi tarvittaessa olla osa perusopetuksessa oppilaalle annettavaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Toiminnalla on oma erityisluonteensa, sillä se perustuu vapaaehtoisuuteen ja sijoittuu lasten vapaa-aikaan.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävänä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen. Aamu- ja iltapäivätoiminta toteuttaa lapsen oikeutta vapaa-aikaan, leikkiin ja kulttuuriin sekä tarjoaa lapselle huolenpitoa ennen ja jälkeen koulupäivän vanhempien ollessa työssä. Toimintaa järjestetään ryhmätoimintana, ja sen toteutuksessa huomioidaan sekä yksilölliset että yhteisölliset näkökohdat. On tärkeää,

että lapset tulevat kuulluiksi toiminnassa ja voivat osallistua sen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Toiminnassa tulee olla riittävä määrä kelpoisuuden omaavia, osaavia ja ammattitaitoisia ohjaajia. Ohjaajat kantavat ammatillisen vastuun lapsen kasvatuksesta ryhmän jäsenenä. Toimintaa järjestetään turvallisissa ja tarkoitukseen soveltuissa tiloissa.

Koteja kannustetaan osallistumaan yhteistyöhön ja edistetään huoltajien aktiivista roolia.

Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen edellyttää keskinäiseen kunnioitukseen ja tasa-arvoisuuteen perustuvaa kasvatuskumppanuutta kaikkien aikuisten välillä.

Laatukriteerit

Kunta

- Kunta on sitoutunut pitkäjänteisesti aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen ja kehittämiseen
- Toimintaa on tarjolla sitä tarvitseville ensimmäisen ja toisen vuosiluokan sekä erityistä tukea tarvitseville oppilaille
- Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitu moniammatillinen yhteistyö
- Toimintaan on osoitettu riittävät resurssit ja ammattitaitoinen henkilöstö
- Henkilöstön määrä ja osaaminen vastaavat toimintaryhmän tarpeita
- Tilat ja välineet ovat tarkoituksenmukaiset ja toimintaympäristö on turvallinen ja viihtyisä
- Toiminta on suunnitelmallista ja huomio paikalliset tarpeet

Laadun kehittämisen kysymyksiä

- 1 Miten aamu- ja iltapäivätoiminta näkyy kunnan lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa?
- 2 Miten perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet ohjaavat toiminnan suunnittelua, toteuttamista ja seurantaa?
- 3 Miten toiminnan sisäinen ja ulkoinen arviointi toteutetaan?
- 4 Miten moniammatillinen yhteistyö tukee toiminnan suunnittelua ja toteutusta?
- 5 Miten huolehditaan ohjaajien täydennyskoulutuksesta?

Koulu

- Toiminta on suunnitelmallista ja sisällöltään monipuolista lapsen kasvua ja kehitystä tukevaa
- Toimintaa suunnitellaan ja kehitetään yhteistyössä koulun, kodin ja lasten kanssa
- Toimintaa arvioidaan säännöllisesti
- Toiminnassa huomioidaan erityistä tukea tarvitsevat sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaiset lapset.
- Toiminnasta tiedottaminen tavoittaa oppilaat, huoltajat ja eri yhteistyötahot

Laadun kehittämisen kysymyksiä

- 1 Miten sisältöjen monipuolisuudesta huolehditaan?
- 2 Miten aamu- ja iltapäivätoiminta yhteistyössä koulun kanssa tukee lapsen kehitystä?
- 3 Miten aamu- ja iltapäivätoiminnassa edistetään huoltajien ja oppilaiden aktiivista osallistumista?
- 4 Miten lapset tulevat kuulluksi toiminnassa?
- 5 Miten arvioinnissa nousevat kehittämiskohteet huomioidaan toiminnan suunnittelussa?
- 6 Millaisia toimintamuotoja käytetään?

Koulun kerhotoiminta

Kuvaus

Koulun kerhotoiminta on työsuunnitelmassa määriteltyä perusopetusta tukevaa tavoitteellista toimintaa, joka tukee oppilaiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä. Toiminnalla lisätään oppilaiden osallisuutta, edistetään eettistä kasvua ja tuetaan yhteisöllisyyteen kasvamista. Kerhotoiminta voi olla parhaimmillaan oppilashuollollinen syrjäytymistä ehkäisevä tukimuoto. Koulun kerhotoiminnalla on merkittävä vaikutus paitsi koulu yhteisön myös yhteiskunnan hyvinvointiin.

Koulun kerhotoiminta on oppilaille monipuolista ja laadukasta vapaa-ajantoimintaa. Kerhotoiminnan laatu edellyttää toiminnan hyvää organisointia, resursointia, tavoitteellisuutta ja vahvaa järjestäjien ja ohjaajien sitoutumista. Kunnan tulee arvioida kehittämistyötä ja hyödyntää tuloksia kerhotoiminnan kehittämisessä.

Hyvin suunnitellun ja toimivan kerhotoiminnan toteuttajina ammattitaitoiset kerhonohtajat varmistavat laadun. Ohjaajilla tulee olla valmiutta kuunnella, keskustella ja tehdä yhdessä päätöksiä oppilaiden kanssa.

Monipuolinen koulun kerhotoiminta antaa oppilaille mahdollisuuden onnistumisen ja osaamisen

kokemuksiin. Kerhotoiminta antaa mahdollisuuden mielekkääseen toimintaan sekä tarjoaa uusia kiinnostuksen kohteita koko perusopetuksen ajan. Kerhotoiminnan avulla vahvistetaan kasvatukseen liittyvää kodin ja koulun kumppanuutta ja yhteistyötä.

Kerhotoiminta antaa opettajalle tietoja ja taitoja oppilaiden erilaisten taitojen kehittämistä. Opettajalle kerhotoiminta tarjoaa mahdollisuuden hyödyntää ja kehittää omaa opettajuuttaan, osaamistaan sekä innovatiivisia opetus- ja ohjausmetodeja. Kerhotoiminta laajentaa omalta osaltaan koulujen oppimis- ja toimintaympäristöjä. Toiminnan tärkeänä tavoitteena on parantaa työhyvinvointia ja opettaja-oppilassuhdetta sekä kehittää opettajien välistä yhteistyötä.

Laatukriteerit

Opetuksen järjestäjä

- Opetuksen järjestäjä on sitoutunut pitkäjänteisesti kerhotoiminnan kehittämiseen ja vakiinnuttamiseen
- Kerhotoimintaa koordinoidaan ja kehitetään eri hallinnonalojen, kolmannen sektorin toimijoiden ja koulujen sidosryhmien yhteistyönä
- Kerhotarjonta on monipuolista ja laadukasta
- Kerhotoimintaa käytetään osana yleistä, tehostettua ja erityistä tukea
- Toimintaa seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Laadun kehittämisen kysymyksiä

- 1 Miten opetuksen järjestäjä vakiinnuttaa toiminnan kunnan rakenteisiin?
- 2 Miten kerhotoiminnan kehittämisestä ja pitkäjänteisyydestä huolehditaan?
- 3 Miten kerhotoiminnan resurssit vastaavat kysynnän ja järjestämisen tarpeeseen?
- 4 Miten varmistetaan kerhonohjaajien osaaminen?
- 5 Miten kerhotoiminnan suunnittelussa huomioidaan tuen eri muodot?
- 6 Miten toiminnan laajuutta, toteutusta ja kehittämistarpeita seurataan?
- 7 Miten arvioinnissa nousseet kehittämiskohteet huomioidaan toiminnan suunnittelussa?

Koulu

- Toiminta on monipuolista, kehittävää, huomioi erilaiset tarpeet ja sitä arvioidaan säännöllisesti
- Toimijoilla on yhteiset toimintaperiaatteet ja toimiva yhteistyö
- Kerhotoiminta niveltyy osaksi oppilaan turvallista koulupäivää
- Toiminnan suunnittelussa huomioidaan oppilailta saatu palaute
- Ohjaajalla on riittävä osaaminen yksilön, ryhmän ja kerhon sisällölliseen hallintaan
- Toiminnasta tiedottaminen on tehokasta ja tavoittaa oppilaat, huoltajat ja eri toimijat

Laadun kehittämisen kysymyksiä

- 1 Miten varmistetaan kerhotoiminnan sisältöjen monipuolisuus?
- 2 Miten oppilaat ja huoltajat voivat osallistua ja vaikuttaa kerhotarjontaan?
- 3 Miten arviointi toteutetaan ja miten arvioinnin tuloksia hyödynnetään?
- 4 Miten varmistetaan yhteisesti sovitut toimintaperiaatteet ja yhteistyön rakenteet?
- 5 Miten kerhotoiminta suunnitellaan osaksi oppilaan kokonaista päivää?
- 6 Miten kerhotoiminnan turvallisuus- ja vastuukysymykset on varmistettu?
- 7 Miten oppilaat osallistuvat sisältöjen suunnitteluun ja kehittämiseen?
- 8 Miten suunnittelussa ja toiminnassa otetaan huomioon oppilaalta saatu palaute?
- 9 Miten ohjaajien osaamisesta huolehditaan?
- 10 Millaisia viestintäkeinoja käytetään?

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö



Undervisnings-
och kultur-
ministeriet



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN
FINNISH NATIONAL BOARD OF EDUCATION

Osa julkaisusta *Perusopetuksen laatukriteerit. Perusopetuksen, perusopetuksen
aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä koulun kerhotoiminnan laatukriteerit*
Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:29

www.minedu.fi/julkaisut

Helsinki 2012